

Közlemény sugárforrással kapcsolatos rendkívüli eseményről

2019. január 21-én 20:00 órakor, Pécs beépített iparterületén béléscsövezett geotermikus kutatófúrás geofizikai vizsgálata közben 1 db, 240 GBq aktivitású $^{241}\text{Am-Be}$ zárt sugárforrást tartalmazó szonda a kábelfej törése miatt a kútszájról leesett az 1800 m mélységben lévő kúttalpra. Az eseményről a vizsgálatot végző, a sugárforrás kezeléséért felelős engedélyes 2019. január 22-én értesítette az OAH-t. A hatóság előzetes értékelés után, 2019. január 24-én helyszíni szemlét tartott a munkaterületen, mely során megállapították, hogy a környezetben és a fúróiszappal teli fúrólukból vett fúróiszapmintákban ^{241}Am izotóp jelenléte nem kimutatható, tehát a sugárforrás nem sérült. A kábelfej törése a mentőharanggal történő megfogásra kialakított rész alatt történt, így a szondát tartó kötél kiszakadása esetére tervezett intézkedési terv és mentési technológia az azonnali mentést nem tette lehetővé. A helyszíni szemle során megállapították, hogy a sugárforrással történő geofizikai vizsgálatokat végző cégnek a tevékenység végzéséhez szükséges három engedélye közül az egyik lejárt.

A szondát 2019. február 6-án délelőtt az OAH ellenőrzése mellett sikerült biztonságosan kiemelni. A sugárforrás mentését a hatóság által előzetesen jóváhagyott dozimetriai értékelésen alapuló új intézkedési terv alapján, a sugárforrás biztonságos kezelésére engedéllyel rendelkező alvállalkozó bevonásával végezték.

Az eddigi vizsgálatok és mérések alapján megállapították, hogy a sugárforrás nem sérült, kezelése és elszállítása biztonságosan megvalósult, környezetszennyezés nem történt, radioaktív anyag nem került ki a környezetbe. Az esemény során a sugárforrás nem jelentett veszélyt a lakosságra és a környezetre, a fúrási pontot tartalmazó iparterület végig felügyelet alatt állt.

Az esemény részletes hatósági kivizsgálására az OAH hivatalbóli eljárást, a lejárt engedéllyel geofizikai mérést végző céggel szemben érvényesítési eljárást indított. A hatóság a biztonsági kultúrával kapcsolatos hiányosságként azonosította, hogy a geofizikai vizsgálatokat végző szervezet tevékenységéhez szükséges engedélyei közül a radioaktív anyag alkalmazására vonatkozó engedélye lejárt, és a vizsgálat idejére az új engedélyt a hatóság még nem adta ki.

Bár az esemény semmilyen egészségügyi és környezeti kockázatot nem jelentett, a sugárforrás biztonságos kezelését biztosító műszaki megoldások, valamint a biztonsági kultúra hiányossága miatt az eseménynek a Nemzetközi Nukleáris és Radiológiai Eseményskála (International Nuclear Event Scale = INES) szerinti minősítése INES 1.

Az INES-skálával kapcsolatban [itt érhető el](#) bővebb információ.